

**ІНСТИТУТ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ
ІМЕНІ МИКОЛИ ЯРМАЧЕНКА НАПН УКРАЇНИ**

Затверджено
директор Інституту спеціальної
педагогіки і психології ім.
М. Ярмаченка НАПН України
Прохоренко Л.І.
Протокол №5
від 30 серпня 2021 року

ПОЛОЖЕННЯ

**Про вимоги написання наукового реферату здобувачам
вищої освіти ступеня доктора філософії для вступу до
аспірантури**

Київ 2021

НАУКОВИЙ РЕФЕРАТ ДЛЯ ВСТУПУ ДО АСПІРАНТУРИ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Відповідно до Положення «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» від 23 березня 2016 р. № 261, вступники до аспірантури подають до приймальної комісії Інституту разом з необхідними документами, передбаченими правилами прийому, також список опублікованих наукових праць. У разі, якщо вступники до аспірантури не мають опублікованих наукових праць, вони подають наукові доповіді (реферати) з наукової спеціальності.

Вступник до аспірантури має мати достатній рівень знань та навичок, необхідних для початку власних наукових досліджень, тому науковою доповіддю (рефератом) він має:

- довести високий рівень своїх знань з наукової спеціальності;
- продемонструвати схильність до самостійного аналізу фундаментальних та прикладних наукових проблем;
- сформулювати та обґрунтувати вихідні наукові положення та ідеї, що будуть покладені в основу майбутнього дослідження.

Науковий реферат – творча самостійна науково-дослідна робота. Виклад матеріалу не обмежується лише описовим підходом до розкриття обраної теми, а має відображати авторську аналітичну оцінку стану досліджуваної проблеми й власну точку зору на можливі варіанти її вирішення.

Тема наукової роботи обирається вступником самостійно (за погодженням із науковим керівником / консультантом).

Науковий реферат оцінюється провідним науковцем випускового відділу (за призначенням завідувача випускового відділу) – передбачуваним науковим керівником / консультантом, спільно з екзаменаційною комісією зі спеціальності. Оцінювання наукового реферату відбувається у вигляді висновку щодо рекомендації (або не рекомендації) вступника до аспірантури.

У випадку, якщо поданий реферат не дає підстав рекомендувати претендента до вступу в аспірантуру, він (претендент) не допускається до вступних іспитів.

Науковий реферат з наукової спеціальності вступник повинен подати разом з іншими документами, передбаченими правилами прийому до аспірантури, у зазначений правилами прийому термін. При написанні реферату необхідно дотримуватись вимог Державного стандарту України ДСТУ 3008-95 [1].

2. СТРУКТУРА І ЗМІСТ НАУКОВОГО РЕФЕРАТУ

Науковий реферат для вступу до аспірантури – це наукова робота, яка містить вичерпну систематизовану інформацію за обраною темою (приблизно від 25 до 40 друкованих сторінок формату А4) і передбачає виклад матеріалу на основі спеціально підібраних джерел та самостійно проведеного дослідження.

Науковий реферат повинна відповідати вимогам до наукової публікації, які регламентуються Державним стандартом України.

Загальні вимоги:

- чіткість та логічна послідовність викладу матеріалу;
- переконливість аргументації;
- стислість і точність формулювань, які виключають можливість неоднозначного тлумачення;
- обґрунтованість висновків та пропозицій щодо проведення досліджень у майбутній кандидатській дисертації.

У науковому рефераті мають бути відображеними:

- актуальність тематики дослідження, місце досліджуваної проблеми у сучасній вітчизняній та зарубіжній літературі, відповідність теми сучасному стану науки й техніки;
- обґрунтування обраного напрямку досліджень, методів розв'язування задачі та їх порівняльна оцінка у вітчизняній і зарубіжній науці;
- аналіз та узагальнення існуючих результатів;
- розробка загальної методики проведення досліджень, як на етапі підготовки наукового реферату, так і методики, яка буде в подальшому використовуватися у майбутньому дослідженні;
- оцінка рівня повноти розв'язання поставленої задачі;

- елементи новизни та практична цінність передбачуваної роботи.

Структура наукового реферату:

- титульний аркуш (див.додаток А);
- зміст;
- перелік умовних позначень, символів, одиниць скорочень і термінів (за необхідності);
- вступ;
- суть наукового реферату (основна частина);
- висновки;
- список використаних джерел (перелік посилань);
- додатки (за необхідності).

Актуальність теми – це важливість, суттєве значення, відповідність теми сучасним проблемам певної галузі науки та перспективам її розвитку, практичним завданням відповідної сфери діяльності. Вона характеризує співвідношення між тим, що з даної проблеми вже відомо і що буде досліджуватися вступником до аспірантури у майбутній кандидатській дисертації уперше, і свідчить про те, для якої галузі науки чи виробництва становлять цінність наукові результати, які будуть отримані у майбутній дисертації. Визначення актуальності має бути небагатослівним.

З метою оцінки сучасного стану досліджуваної проблеми складають стислий огляд літератури, який підсумовує, що саме ця тема, яка буде покладена в основу майбутньої дисертаційної роботи, ще не була опрацьована та висвітлена у спеціальній літературі і тому потребує подальшої розробки.

Тут зазначають:

- практично розв'язані задачі;
- прогалини знань, що існують у даній галузі;
- провідних учених і фахівців даної галузі.

Оскільки наукова доповідь (реферат) присвячується порівняно вузькій темі, то огляд робіт попередників слід робити з питань саме обраної теми, а не усієї проблеми в цілому.

Далі формулюють мету дослідження та завдання, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети.

Основна частина наукового реферату - це головна частина наукової доповіді (реферату), яка розкриває суть роботи.

У основній частині наукової доповіді (реферату) вступник до аспірантури обґрунтовує вибір напрямку дослідження, наводить методи вирішення задач та їх порівняльні оцінки, розробляє загальну методика проведення досліджень. Обов'язковим елементом основної частини наукового реферату є вказівка на **загальні методи** та **методику дослідження**, які є концептуальною основою майбутньої дисертації, інструментом у добуванні фактичного матеріалу та виступають необхідною умовою досягнення поставленої в роботі мети.

Висновки розташовують безпосередньо після викладу суті роботи, починаючи з нової сторінки. Це синтез накопиченої в основній частині наукової інформації, тобто послідовний, логічний, чіткий виклад головних результатів дослідження. У висновках наводять оцінку одержаних результатів дослідження (наукову, практичну, соціально-економічну цінність). Ця частина містить висновки автора як стосовно суті проблеми, що розглядалась у науковому рефераті, так і стосовно тих питань, які будуть в подальшому досліджуватись у майбутньому науковому дослідженні.

Список використаних джерел завершує основну частину.

Використані джерела рекомендується розміщувати в порядку згадування джерел у тексті за їх наскрізною нумерацією.

3. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ НАУКОВОГО РЕФЕРАТУ

Науковий реферат повинен бути надрукований за допомогою комп'ютера на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 (210×297 мм). За необхідності допускається використання аркушів формату А3 (297×420 мм). Роботу друкують через *півтора міжрядкових інтервали* за умови рівномірного її заповнення. Бажано використовувати шрифт текстового редактора Word Times New Roman, кегель – 14, стиль – Normal.

Під час виконання роботи необхідно дотримуватись рівномірної щільності, контрастності й чіткості зображення впродовж усієї роботи. Всі лінії, літери, цифри та знаки повинні бути однаково чорними впродовж усієї роботи. Окремі слова, формули, знаки, які вписують чорнилом, тушшю, пастою у надрукований текст, мають бути чорного кольору, при цьому щільність вписаного тексту має максимально наблизитись до щільності основного тексту. виправлення повинно бути чорного кольору.

Текст роботи друкують, дотримуючись таких *розмірів полів*:

- ліве – не менше 30 мм
- верхнє і нижнє – не менше 20 мм,
- праве – не менше 10 мм.

Абзацний відступ повинен бути однаковим упродовж усього тексту роботи і дорівнювати п'яти знакам.

Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) і подальшим чи попереднім текстом має бути не менше, ніж два рядки.

Не допускається розміщувати назву розділу, підрозділу, а також пункту й підпункту у нижній частині сторінки, якщо після неї розміщено тільки один рядок тексту.

Роздруковані на ЕОМ програмні документи повинні відповідати формату А4 (мають бути розрізаними), їх включають до загальної нумерації сторінок роботи і розміщують, як правило, у додатках.

Нумерація сторінок проводиться арабськими цифрами без знака №, дотримуючись наскрізної нумерації впродовж усього тексту роботи. Титульний аркуш (перша сторінка роботи) включають до загальної нумерації сторінок роботи, але на ньому номер сторінки не проставляють, на наступних сторінках номер сторінки зазначають у правому верхньому куті сторінки без крапки у кінці.

Оформлення таблиць. Цифровий матеріал, як правило, оформлюють у вигляді таблиці, яку слід розташовувати безпосередньо після тексту, в якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. Таблицю розташовують таким чином, щоб було зручно її читати без повороту переплетеного блоку роботи (чи з поворотом за годинниковою стрілкою). З нового рядка по правому краю пишуть слово «Таблиця» з великої літери, після чого зазначають її порядковий номер.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАУКОВОГО РЕФЕРАТУ

Оцінка наукового реферату, яка надається рецензентом (або передбачуваним науковим керівником) та погоджується з членами екзаменаційної комісії з наукової спеціальності, має об'єктивно встановити, наскільки повно і глибоко використані вступником до аспірантури наукові джерела у висвітленні теми дослідження; вміння автора ставити проблему, обґрунтовувати її наукове і соціально-економічне значення, а також розуміння автором співвідношення між реальною проблемою та рівнем її концептуальності. Крім цього, оцінюється повнота авторського висвітлення використаних джерел під кутом зору тієї проблеми, яка буде покладена в основу майбутньої дисертаційної роботи, глибина порівняльного аналізу стану досліджуваної проблеми у вітчизняній та зарубіжній літературі, володіння методами збирання та інтерпретації статистичної інформації; самостійність роботи, її грамотність та оригінальність в осмисленні матеріалу; обґрунтованість поданих висновків і рекомендацій.

**ІНСТИТУТ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ
ІМЕНІ МИКОЛИ ЯРМАЧЕНКА НАПН УКРАЇНИ**

Відділ _____

П.І.П здобувача

НАЗВА НАУКОВОЇ ДОПОВІДІ (РЕФЕРАТУ)

НАУКОВИЙ РЕФЕРАТ

зі спеціальності _____

(шифр і назва спеціальності)

до вступного іспиту в аспірантуру

КИЇВ – 20____